

Paraules i fets de Dones

Edita

Col·lectiu de Dones en l'Església

D.L.: B-22227-1995 - Preu: 1,50 €

Redescobrint dones

Sumari

Número 40

Juliol-Agost-Setembre 2006

2 Editorial	9 Àmbit obert • Margarida Porete• Judes, amic o traïdor	• Benet XVI, un papa de continuïtat amb accent propi
3 Maria de Magdala • Que en va ser de diferent• Maria Magdalena!• Ell m'ha cridat pel meu nom• Maria, la de Magdala	11 Relacions Grups • Xarxa Europea de l'Església en Llibertat• Pasqua Feminista: La Ruah omple la terra	14 Bústia • Agraïment• Les dones i el Vaticà• La Instrucció de la CEE
6 Teologia Feminista • Mares bíbliques• Sèrah i Anna• La viuda pobre	12 Activitats del CDE • Una xerrada que no oblidarem	15 Flaixos
		15 Llibres

Editorial

Temps d'estiu, temps de fer balanç

En la nostra trobada d'inici de curs, el passat setembre a Lloret, vàrem plantejar l'esquema sobre la manera de desenvolupar les activitats del curs. D'una banda continuaríem amb les trobades, que ja han esdevingut clàssiques, dels 1ers. i 3ers. dilluns, i també amb l'espai de pregària de l'últim divendres de mes que s'havia iniciat el curs anterior; per altra banda, anunciàvem un curs de Teologia Feminista; alhora dèiem que cadascuna de les Delegacions del CDE organitzaria les seves activitats amb total autonomia i d'acord amb el seu context concret i la seva pròpia idiosincràsia.

Val a dir que a través de *l'Informa i Convoca* que heu rebut cada mes, us ha arribat tots els actes programats per al mes següent, tant a la seu del CDE com a les seves diverses Delegacions; així es facilitava que, amb temps suficient, poguéssiu planificar la vostra participació. La nostra Revista "*Paraules i Fets de Dones*" també s'ha fet ressò de les aportacions i comentaris sobre les diverses activitats realitzades.

Pensem que aquests dos mitjans han estat uns bons canals de comunicació entre totes les persones sòcies i simpatitzants del CDE i que, a més, us han permès anar copsant i analitzant el desenvolupament de tot el curs.

Enmig de molts actes que considerem ben reeixits, en voldríem ressaltar, per les seves característiques, quatre: 1) el curs de Teologia Feminista "Les dones estudiem la Bíblia", 2) les conferències impartides durant el mes de març, 3) les conferències per a tractar de

Maria de Magdala i 4) les dues Assemblees Generals Extraordinàries celebrades els passats mesos de maig i juny.

Les persones assistents a les conferències han quedat meravellades d'escoltar el que mai havien escoltat.

1) **El curs de teologia feminista "Les dones estudiem la Bíblia"** representava tot un repte per al CDE. Pensem que les seves quinze sessions han estat un instrument que ha respost a un dels interrogants seculars que han pesat sobre moltes dones cristianes: "La Bíblia reflecteix la marginació de les dones?" Sí, perquè és un mirall de la situació de les dones en aquella època. I a més, posteriorment, se n'han fet interpretacions misògines.

Ens complau que el nostre Col·lectiu sigui un punt de referència del feminisme cristià enmig de la societat civil.

El curs ha tingut un bon nombre de participants. La seva bona acollida anima a continuar amb noves sessions.

2) **Les conferències impartides durant el mes de març** s'han multiplicat amb escreix aquest 2006. En moltes de les nostres Delegacions s'ha hagut de res-

pondre a les sol·licituds que han arribat des d'ajuntaments, centres cívics, centres culturals ..., per tal de col·laborar en el marc de la celebració del 8 de març, Dia Internacional de la Dona. Ens complau que el nostre Col·lectiu sigui un punt de referència del feminisme cristià enmig de la societat civil.

3) **Les conferències sobre Maria de Magdala.** L'èxit, alhora que l'enrenou que s'ha generat entorn del llibre "El Codi da Vinci" ha motivat l'interès de molts grups per a conèixer la figura de Maria de Magdala, la nostra patrona. Reconeixem que el context actual ha afavorit que aquesta figura emblemàtica de la fortalesa i la generositat femenines sortís del pou en què interessos patriarcals l'havien enfonsada. Les persones assistents a les conferències han quedat meravellades d'escoltar el que mai havien escoltat.

4) **Les dues Assemblees Generals Extraordinàries celebrades els passats mesos de maig i juny**, per a aprovar els nous Estatuts i el Reglament de Règim Intern -22 de maig- i la ratificació del nou Equip de Coordinació -17 de juny- han consolidat el nou funcionament del CDE, tan a nivell d'organització com de l'esperit que ha d'informar les relacions entre totes les persones que el formem.

Estem satisfetes de la tasca feta, però sabem que tot és millorable. En tot cas, hem "après a aprendre" i hem "après fent". Hem fet una mica més de camí. Contem amb vosaltres per continuar avançant.

Bon estiu, bones vacances, bona retrobada!!!

Que en va ser de diferent Maria Magdalena!

Segons Lluc, diverses dones van acompanyar Jesús al llarg de la seva vida; també els altres tres evangelistes parlen de les dones com a testimonis de la resurrecció de Jesús.

L'Església s'ha obstinat en mitificar "a la seva manera" Maria de Magdala, una dona genial, que va viure a l'època de Jesús, i per tant en un context i cultura molt diferent de la nostra. Però un cop la vas coneixent més t'adones de la seva categoria excepcional com a dona.

Jesús, que va venir per a fer-nos a totes/tots iguals en dignitat, es va enamorar de Maria de Magdala per la seva bellesa, sinceritat, coratge, independència, alegria, llibertat..., i perquè ella també es va enamorar de Jesús li va dir "sí", i el va seguir. Era una dona independent econòmicament, culta, bonica, decidida, disposada a fer el que fos precis pel que ella creia, jo diria que era una dona llançada. Vivia en un poble actiu pel seu comerç, pels negocis que s'hi gestionaven, i pel interès que despertaven els esdeveniments polítics, ja que es creuaven tot tipus de persones, cultures i idees.

Jesús va descobrir Magdalen (o la va buscar) i li va fer tota la confiança, anomenant-la la primera dona deixeble perquè ella estava disposada a seguir-lo. Ella va oferir tot a Jesús, dient-li:

-“No et preocupis, jo t’ajudaré i et seguiré. I no pateixis quan no disposis de diners, els meus són també teus”. I Jesús, amb un gest enamorat d’aquesta dona, va confiar i va valorar intensament tot el que ella li oferia, o s’oferien mútuament, és a dir, seguir el camí que el Pare els demanava.

Ella va estar sempre al costat de Jesús, de la mare de Jesús, dels seus germans, dels apòstols, de les comunitats que s’anaven creant; va marxar amb Jesús quan el van perseguir, no el va deixar quan el van crucificar i va buscar aquell cos tan estimat un cop mort, i no el va trobar mort, el va trobar viu! Llavors Ell li va dir: -“Vés i digues que m’has vist”.

Aquesta és la Magdalena que a mi m’ha fet tant de bé. Jo no entendria la vida de Jesús sense estar enamorat, sense estimar, sense experimentar tots els sentiments que totes/tots hem tingut a la vida. Aquesta és la Magdalena que l'Església no ha volgut que descobríssim perquè implica valorar tot el que he exposat i no els interessa que la figura d’una dona adquireixi protagonisme. Penso, de totes maneres, que així els van les coses.

Esther Ruizaguirre

Maria, la de Magdala

Diu l’evangeli de Marc 16,10: “Després que Jesús hagué ressuscitat el diumenge de bon matí, es va aparèixer primer a Maria Magdalena, de qui havia tret set dimonis. Ella anà a anunciar-ho als qui havien conviscut amb Jesús i que ara estaven afligits i ploraven. Però aquests, quan van sentir que Jesús vivia i que ella l’havia vist, no la van creure. (Marc

16,10) Massa sovint els homes no creuen les dones i menys quan el que diuen són coses que superen els seus esquemes.

Jesús ressuscitat “es va aparèixer primer a Maria Magdalena de qui havia tret “set dimonis”. Recordem que set és una xifra simbòlica, és el nombre total, complet. Set dimonis vol dir que a Maria de Magdala Jesús li va treure “tots els dimonis”, o si-

gui: tot el mal físic i moral, i així ella va esdevenir la preferida del Senyor.

No es diu res semblant de cap deixeble i precisament, perquè no els han tret “tots els dimonis”, veiem els apòstols i deixebles barons fent tantes fallades de fe i d’amistat: Pere nega Jesús tres vegades, es barallen entre ells per saber qui ocuparà els

> continua a la pàgina següent

primers llocs en el Regne, rondinen en veure com la dona ungeix Jesús amb un perfum car, els deixebles allunyen els infants i Jesús s'indigna, Judes el traïciona i el ven, els deixebles l'abandonen quan el detenen, Tomàs no creu Pere quan li diu que ha vist el Senyor i per això se'l coneix com el prototipus de l'incrèdul perquè no ha cregut en un home, però fixem-nos que Pere, Joan i els altres tampoc no creuen el missatge que els envia el mateix Jesús resuscitat a través de les dones, i aquests, paradoxalment, l'evangelista no els titlla "d'incrèduls", per què? Senzillament perquè no han cregut "unes dones", encara que

La tradició primitiva i els evangelis apòcrifs són un fil conductor que ens mostren l'enveja, "el fred de peus" que sentien molts dels deixebles barons per les dones deixebles de Jesús.

portessin un missatge directe i exprés per a ells de part de Jesús.

Per què Maria Magdalena, l'estimada de Jesús, ha estat desvaloritzada fins a presentar-nos-la falsament com una prostituta? Jesús volia una comunitat d'iguals on no existirien jerarquitzacions: "ni pares, ni mestres, ni senyors". (Mateu 23, 8-11). Però molt aviat es va oblidar la voluntat de Jesús, i la dona se la va anar marginant progressivament en les primitives comunitats on va perdre paulatinament el seu paper decisor i de lideratge.

Les dones deixebles, fidels i constants, van seguir Jesús des de Galilea fins a Jerusalem, i després

> continua a la pàgina següent

Algunes referències a Maria Magdalena en els evangelis apòcrifs

De l'Evangelí de Pere, XII 50¹

A trenc d'alba, Maria Magdalena, deixeblla del Senyor, se'n va anar amb les seves amigues al sepulcre.

De l'Evangelí de Felip, 32.² N'hi havia tres que sempre anaven amb el Senyor: la seva mare Maria, la seva germana i Magdalena, que era anomenada la seva companya. La seva germana, la seva mare i la seva companya eren cadascuna una Maria.

De l'Evangelí de Tomàs 114³: Simó Pere digué: "Que Miriam se'n vagi d'entre nosaltres, car les dones no són dignes de la vida"

De l'Ev. de Felip 55,56. La companya del Salvador és Maria Magdalena. Crist l'estimava més que als deixebles i solia besar-la a la boca. Els altres deixebles s'ofengueren i mostraren llur desaprovació dient: "Per què l'estimes més a ella que a tots nosaltres? El Senyor respongué: "Per què no us estimo com a ella? Quan un cec i un que hi veu estan tots dos a les fosques, no són diferents l'un de l'altre. Quan es fa la llum, aleshores el qui té vista veu la llum, mentre el cec roman a les fosques."

De l'Ev. de Maria Mgdalena, 8 i 15-19.⁴

Pere digué: Mariham, germana, nosaltres sabem que el Salvador t'estimava més que a les altres dones... Explica'ns les paraules del Salvador, les que recordes, les que saps i nosaltres no, les que nosaltres no hem sentit. Mariham respongué dient: "El que és amagat, us ho anunciaré". (segueix una llarga exposició de Maria Magdalena).

15. Després de dir tot això, Mariham romangué en silenci atès que el Salvador havia parlat amb ella fins aquí.

Aleshores Andreu respongué dient als germans: "Digueu que us sembla d'això que ha dit. Jo, per la meua part, no crec pas que el Salvador hagi dit totes aquestes coses. Certament aquestes doctrines són ben estranyes."

16. Pere respongué i parlà en el mateix sentit, i els interrogà respecte al Salvador: "És que ha parlat amb una dona sense saber-ho nosaltres i no pas obertament? Hem de capgirar-nos i escoltar-la tots? És que l'ha preferida a nosaltres?"

17. Aleshores Mariham plorà i digué a Pere: "Pere, germà meu, què penses? Creus que jo he pensat aquestes coses tota sola o que menteixo respecte del Salvador?"

18. Leví prengué la paraula i digué a Pere: "Pere, des de sempre has estat impetuós. Ara et veig exercitant-te contra una dona com si fos un adversari. Però si el Salvador la féu digna, qui ets tu per a rebutjar-la? Ben cert que el Salvador la coneix perfectament. Per això l'ha estimada més que a nosaltres. Més aviat, doncs, avergonyim-nos i revestim-nos de l'home perfecte, anem tal com ell ens ho manà i prediquem l'evangelí, sense establir cap més precepte ni cap més llei fora del que digué el Salvador.

19... I començaren d'anar-se'n per anunciar i predicar

Apòcrifs del Nou Testament

Facultat teologia de Barcelona. Ed. Proa, Barcelona 1990

1 Vers l'any 200 hi ha notícies històriques anteriors d'aquest evangelí de Pere. És citat per textos maniqueus. En ell Pilat és exonerat de culpa que recau sobre els jueus. Pere no nega el seu mestre sinó que es plany per ell.

2 No és un evangelí que contingui cap revelació de Jesús, com el de Tomàs, Joan o Maria. S'acosta al gènere de l'*Evangelí de la Veritat*: un comentari teològic orientat a la religiositat pràctica.

3 L'existència d'aquest evangelí era coneguda per Orígenes i Hipòlit. A mitjans del s. II circulava per Síria i Egipte.

4 Segles II i III. La Mariham dels escrits coptes és la Maria o Mariam (la Magdalena) dels evangelis canònics i la Mariammè dels gnòstics coneguts per Hipòlit i per Epifani. L'original grec devia existir a primers del s. III.

fins al Calvari. Elles servien Jesús i el sostenien amb els seus béns. Diu l'evangeli de Lluc 8,8: "Acompanyaven Jesús en la seva predicació els Dotze i Maria Magdalena, Joana i Susanna i moltes altres que el proveïen amb els seus béns i havien estat lliurades d'esperits malignes". Les dones deixebles foren després constituïdes pel mateix Jesús en "apòstoles dels apòstols", missatgeres de la Gran Notícia de la Resurrecció, i Maria Magdalena la primera d'entre elles. Jesús ressuscitat va re- criminar amb duresa els apòstols per la seva incredulitat: "Finalment, mentre eren a taula, Jesús es va aparèixer als onze i els reprotxà la seva falta de fe i la seva duresa de cor ja que no havien cregut les qui l'havien vist ressuscitat". (Mc 16,14).

A causa del paper preponderant de Maria de Magdala, en les comunitats primitives i en les comunitats del "Deixeble estimat", se la va anar marginant fins a convertir-la en

Ella anà a anunciar-ho als qui havien conviscut amb Jesús i que ara estaven afligits i ploraven. Però aquests, quan van sentir que Jesús vivia i que ella l'havia vist, no la van creure. (Marc 16,10) Massa sovint els homes no creuen les dones i menys quan el que diuen són coses que superen els seus esquemes.

una prostituta convertida, tinguda per una penitent ploranera per redimir els seus pecats "sexuals".

Però, malgrat tot, en la festa de Santa Maria Magdalena es resava obligatòriament l'Ofici d'Apòstols només i excepcionalment per a aquesta única dona. L'última marginació que ha sofert la Magdalena, la va promoure inexplicablement el Concili Vaticà II: en la reforma litúrgica va suprimir aquest Ofici en la seva festa, i per tant, li va treure la categoria d'apòstol donada pel mateix Jesús, i que havia perdurat a través dels segles fins a aquest últim Concili.

La tradició primitiva i els evangelis apòcrifs són un fil conductor que ens mostren l'enveja, "el fred de peus" que sentien molts dels deixebles barons per les dones deixebles de Jesús. La seva simple lectura ens obre molts interrogants, ens mostra gelosies i enveges i fa palès el per què Maria Magdalena va ser marginada, malgrat el seu valor, la seva fidelitat i el seu amor!

Roser Garriga i Trullols

"El m'ha cridat pel meu nom"

Todos los textos de la Escritura deben ser leídos con la brillante sombra de la resurrección cubriéndonos (Megan McKenna).

Quin personatge hi ha més unit a la resurrecció que M. Magdalena? Quin text hi ha més suggestiu, esperançador i tendre que el relat de Joan de l'aparició de Jesús a M. Magdalena?. Per a mi, com a dona, la seva figura ha estat un mirall, en el que contemplar la valentia i la disponibilitat de la deixeblla i la dignitat de la dona.

Me la imagino una dona intel·ligent, forta, apassionada, capaç d'arriscar-se pels qui estima i pel que creu. Tots els evangelistes parlen d'ella, de com va acompanyar Jesús pel camí de la creu, com va fer pinya amb els deixebles (homes i dones) després del trauma de la creu, de com es va animar amb les altres dones a anar diumenge a embalsamar el cos de Jesús; totes elles més valentes que els homes, que havien fugit del Calvari i estaven amagats i plens de por. I entre les dones, sempre present, M. Magdalena que es va quedar al costat del sepulcre buit, quan tot semblava perdut, quan la desil·lusió i

la desesperança ho envaïen tot. Em commou la seva desesperació i la seva tenacitat. Ella es manté, malgrat no entendre, disposada a tot: "diga'm on és i l'aniré a buscar". Resisteix, espera, plora i resta en l'única certesa que tenia: havia vist com enterraven Jesús en aquell sepulcre, i allí pensava estar-se fins a trobar-lo.

Crec que als primers deixebles, els va haver d'impressionar molt una dona com ella, d'aquí ve que sigui tan recordada als evangelis, i que hagi esdevingut un testimoni privilegiat de la Resurrecció de Jesús, en una època en què el testimoni d'una dona no tenia valor.

També crec que, en escoltar Jesús, ells van ser capaços d'anar trencant esquemes i escriure uns evangelis on el principal testimoni de la resurrecció foren les dones.

M. Magdalena, lliure i agosarada, capaç de regalar el seu amor i les seves energies als seus amics i al projecte que entre tots, i en companyia de Jesús, intentaven dur a terme, és el model que més m'agrada per a nosaltres, dones i cristianes.

Carme García

Mares bíbliques

En tot l'Antic Testament les dones són valorades, majoritàriament, pel fet de ser mares. La maternitat era considerada do de Déu. L'esterilitat de les dones serveix perquè, a través d'ella, s'hi vegi l'actuació de Déu en convertir la dona estèril en mare.

Hi ha la creença que és Déu qui fa que la dona esdevingui fecunda. L'esterilitat era una ofensa i un deshonor per a la dona que no engendrava. En tenim força exemples: "Isaac va pregar el Senyor per la seva dona, que era estèril. El Senyor el va escoltar i Rebeca quedà embarassada (Gn 25,21)"

El Senyor premiava la fidelitat dels seus servents i de les seves serventes amb una llarga descendència. En el Levític, però, la dona que pareix es considerada impura, talment com si tingués la regla (Lv 12,1-5).

Podem concloure, doncs, que en l'A.T. la dona és valorada en primer lloc, per la seva capacitat de gestar fills i filles, pel fet de ser mare. Aquesta és la seva principal funció.

El desconeixement científic procreatiu en què intervenen, a parts iguals, l'esperma del baró i l'òvul femení, feia que es considerés la dona com la principal responsable, davant Déu i davant el poble, de no tenir descendència.

Aquesta concepció, juntament amb la creença que la dona era impura per la seva menstruació, ha arribat fins als nostres dies i ha estat una de les causes del refús del femení en totes les religions que han considerat la dona indigna per a l'altar a causa d'aquest fet natural i del tot necessari per esdevenir mare.

Hi ha també un diferent grau d'impuresa pel fet de tenir un fill o bé una filla. Romandrà impura set dies per haver donat a llum un nen, el circumcidaran el vuitè dia i s'haurà de quedar a casa durant trenta dies esperant el temps de purificar-se la sang. Si dona llum a una nena, quedarà impura durant dues setmanes, com si tingués la

regla i es quedarà a casa seixanta dies més esperant el temps de purificar-se de la sang.

El vessament de sang, per a la gent de l'època, sobretot per als homes, que eren els que feien les Lleis adreçades a les dones, era considerat un tabú i un misteri. El flux de sang vessat, per les dones en la seva menstruació i totalment natural per al funcionament del seu cos respecte a la possibilitat d'engendrar, es tractava com una impuresa i un menyspreu que requeia sobre la dona. I això ha arribat fins als nostres dies. Avui, encara les dones musulmanes tenen prohibit tocar l'Alcorà els dies que tenen la regla. I nosaltres les catòliques, fins fa ben poc, encara ens purificàvem quan s'havia tingut una criatura. Perquè el pecat estava en el vessament de sang en el part, no pas en l'acte sexual, ja que l'home no necessitava de cap purificació

Veiem, doncs, que totes aquestes lleis discriminatòries per a les dones, a causa del seu sexe, vénen de lluny, s'han transmès de generació en generació i han servit per reforçar el rol masculí en tots els àmbits, sobretot en el sagrat, refusant la dona a causa de la seva naturalesa. D'aquí ve que aquesta teologia defineix la vocació de la dona en una sola direcció: esposa i mare, fidel, respectuosa i sacrificada.

La mare i els germans de Jesús (Mc 3,31-35; Llc 8,19-21)

"Mentre Jesús s'adreçava a la gent, la seva mare i els seus germans, que eren fora, volien parlar amb ell. Algú li digué:

-La teva mare i els teus germans són aquí fora, que volen parlar amb tu.

Ell li respongué:

-Qui és la meva mare i qui són els meus germans? Llavors assenyalant amb la mà els seus deixebles digué: Aquests són la meva mare i els meus germans. El qui fa la voluntat del meu Pare del cel, aquest és el meu germà, la meva germana, la meva mare." (Mt 12, 46-49)

"Mentre Jesús parlava, una dona alçà la veu entre la gent i li digué:

-Sortoses les entranyes que et van dur i els pits que vas mamar!

Però Ell va respondre:

-Més aviat sortosos els qui escolten la paraula de Déu i la guarden (Llc 11,27-28)"

Comentari

En els Evangelis, veiem que Jesús relativitza el fet maternal. Ell trenca amb l'estructura patriarcal i inaugura una altra mena de família: la família dels fills i filles de Déu, a la qual no s'hi pertany per la sang ni pel voler humà, sinó per la pròpia decisió de qui opta per realitzar, en aquest món, comunitàriament, el Regne de Déu, és a dir, fer la voluntat del Pare del cel, com pregona Jesús.

No són els llaços de la sang ni de la carn els que Jesús valora, sinó la resposta de cadascú a fer la voluntat de Déu. Aquesta és la nova estructura relacional que Jesús pregona: una comunitat d'iguals on la figura del "pater familiae" queda diluïda i perd protagonisme a favor dels altres membres que componen el discipulat d'iguals que segueixen les seves petjades. Jesús forma un nou parentiu amb totes les persones que l'estimen i que s'esforcen a fer un món més just, més habitable, on la pau i el bé siguin el fruit d'aquest treball: aquestes i aquests són la seva mare i els seus germans i germanes de debò.

Cal tenir en compte aquests conceptes evangèlics per anar desacralitzant i posant en el seu lloc concepcions humanes més pròpies d'un desig mitificador que no pas del voler de Jesús. Ell valora la seva mare, Maria, no pas per una concepció virginal, impregnada d'interrogants i en la qual la jerarquia ha posat tot l'accent, sinó per la resposta fidel a la voluntat de Déu que ella va donar al llarg de la seva vida. Això és l'important més que no pas el fet d'haver-lo dut al món a partir d'un fet miraculós o del fet natural com tot hom.

Magda Tomàs

Profetesses Bíbliques: Sèrah i Anna

Veuem dues dones que tenen funcions importants en els moments decisius de la història de la salvació. S'ha de buscar especialment en les fonts de la tradició antiga d'Israel que no van patir gaire les onades del patriarcat. Sèrah és una profetessa de l'antigor coneguda del poble i honorada, i Anna és la profetessa del Temple de Jerusalem en el moment en què és presentat Jesús, i ha de ser interpretada a la llum de la profetessa antiga perquè Lluç la té present quan escriu el seu evangeli.

SÈRAH de la tribu d'Aser, la profetessa dels secrets, (Gn 46,17), (Nm 26,47)

Pel Gènesi sabem que els fills d'Aser es deien Limmà, Lishwà, Lishví, Berià i la seva germana Sèrah, i a Nombres es diu que Sèrah és la filla d'Aser. Aquesta Sèrah va emigrar a Egipte amb Jacob i la seva família, aproximadament cap el 1650 aC., (Gn 46,17) i en va sortir amb el grup de l'Èxode, quatre-cents anys després, cap el 1250 aC., (Nm 26,47)¹. Sèrah va ser encarregada per la tribu d'Aser, de revelar a Jacob que el seu fill Josep era viu a Egipte; algunes fonts diuen que a l'època de David, Sèrah encara vivia i que no va morir sinó que va ser transportada al Jardí de l'Edèn, sense morir, quan tenia sis-cents anys llargs. La tradició creu que Sèrah tenia una missió molt especial, per aquest motiu Déu va disposar que visqués els anys necessaris per a poder acomplir-la. Segons aquesta tradició², Sèrah estava destinada a transmetre els secrets que li havia encomanat el seu pare abans de morir. Un dels secrets que va transmetre era el del "*secret de la redempció*" i l'altre el dels "*ossos de Josep*"; tots dos estaven relacionats amb la missió de Moisès, l'alliberador del

poble. La que ens interessa per il·luminar Anna és la primera.

Les missions de Sèrah

La missió més important de Sèrah és la del *secret de la redempció*. Aquest secret està explicat en una narració del llibre del Gènesi.³ Gràcies a Sèrah, Israel va poder reconèixer Moisès com el seu alliberador, el seu (*go'el*)⁴ redemptor. Jacob abans de morir havia confiat a Josep els signes distintius del "redemptor del poble". De la mateixa manera Josep havia confiat aquests signes als seus germans entre els que hi havia Aser i aquest en morir havia transmès el secret a la seva filla Sèrah. El signe de reconeixement era que "el redemptor

Les dues dones [Sèrah i Anna] tenen la missió de reconèixer i confirmar els redemptors del seu poble

d'Israel a Egipte seria aquell que pronunciés dues vegades el verb *visitar*".⁵ Quan Déu envia Moisès a trobar els ancians d'Israel (Ex 3,16) li dictà les paraules que havia de dir perquè els ancians li fessin cas (Ex 4,1-9). Moisès només havia de repetir el *senyal* que Déu li revelava com "una paraula clau". Però com que qualsevol es podia presentar amb la pretensió de ser el redemptor dient una frase inventada, calia que fos identificada per algú que la conegués d'abans. Explica la narració que els ancians després d'haver escoltat Moisès, en tornar del Sinaí, van repetir les paraules a Sèrah que les va identificar tot seguit i això

va permetre reconèixer el *go'el* autèntic d'Israel.

ANNA, la profetessa del Temple, de la tribu d'ASER. (Lc 2,36-38), (Lc 1,72-73), (Lc 1,68-79)

El nom de la tribu d'Aser era conegut a l'època dels Patriarques i fins el segle VII aC, al Regne del Nord, però aquesta tribu ja no constava a les llistes de la gent que va tornar de Babilònia cap a Palestina, l'any 520 aC. Lluç només diu que Anna era d'aquesta tribu i no gaires coses més. Però ja hem vist que la tradició antiga d'Israel sap més coses que la Bíblia.

El perfil que dibuixa Lluç és molt curiós. Anna és una dona "vella", viuda, austera, pietosa, que viu i serveix en el Temple; "parla molt" però no pronuncia ni una sola paraula. Una dona de fiar, fins i tot per a un jueu. Una dona que parlava del nen Jesús a tots els qui esperaven la *redempció* de Jerusalem; que devien ser la majoria dels qui anaven al Temple. Les paraules que ella deia no consten enlloc i el nen l'acabava de conèixer. És com si aquesta Anna sabés més coses que els altres o com si hagués rebut alguna informació secreta, especial. Lluç escriu per a persones que ja tenien fe en Jesús i al·ludeix a coses que eren conegudes per aquells que coneixien les escriptures jueves i la tradició antiga. La narració sobre Sèrah era coneguda a Israel. Què vol dir això que Anna era de la tribu d'Aser? Lluç fa un paral·lel amb Sèrah, profetessa que havia viscut molts anys abans i que havia reconegut el redemptor d'Israel a Egipte; igualment, Anna havia reconegut el redemptor d'Israel de l'època contemporània. Aquest paral·lel és un recurs teològic molt utilitzat a la Bíblia, anomenat *midrash* que significa *estudi, recerca*.

continua a la pàgina següent

De Sèrah se n'expliquen moltes altres tradicions conegudes a Israel en l'època de Lluc perquè s'explícaven a la sinagoga. Però tornem a la profetessa Anna. Quina relació té Sèrah amb la viuda de l'evangeli de Lluc? El punt de contacte entre les dues profetesses és que l'evangelista diu misteriosament que Anna és de la tribu d'Aser com Sèrah. I tan misteriosament! L'última vegada que el nom d'aquesta tribu apareix a la Bíblia és set-cents anys abans amb motiu de la celebració de la Pasqua, després, el seu nom desapareix definitivament dels llibres d'Israel.

És evident que aquesta narració dóna llum sobre la funció d'Anna en el naixement de Jesús, el redemptor. En dir que Anna era de la tribu d'Aser, Lluc fa una al·lusió clara a Sèrah; una de les missions d'aquesta era confirmar que Moisès era el redemptor dels hebreus a Egipte. En el mateix moment en què Déu realitza la *promesa feta als pares* i visita el seu poble per atorgar-li la salvació, una profetessa de la tribu d'Aser, Anna, ja vella, reconeix el redemptor d'Israel. Les dues dones tenen la missió de reconèixer i confirmar els redemptors del seu poble. Sèrah a Egipte i Anna al Temple de Jerusalem; les dues en el moment en què Déu es decideix a visitar el seu poble tal com havia estat promès: "*Déu, visitar, us visitarà*". Només que Lluc posa les paraules en boca d'un home, (Lc 2,29ss.) Simeó, company d'Anna, perquè en aquests moments el testimoni d'una dona no és vàlid.

Maria A. Torrents

¹ SOR9, Seder Olam Rabbà 9.

² Recordem que la tradició d'Israel no amagava el mèrit de les dones quan el tenien com havia fet amb Miriam, la profetessa, germana d'Aharon i Moisès.

³ Gn R97,6 basat en Gn 48,21.

⁴ El *go'el* és una institució semítica d'Israel que totes les famílies tribals tenien. Era un home de la família encarregat d'alliberar-la de qualsevol ofensa rebuda per gran que fos i que en esborrar el greuge restituïa l'honor malmès per qualsevol ofensa o agressió rebuda. El greuge s'esborrava segons la llei del Talió.

⁵ Això és una forma que l'exegesi rabínica utilitza habitualment. S'anomena "infinitiu absolut" i sona com una promesa: "*Déu visitar us visitarà*".

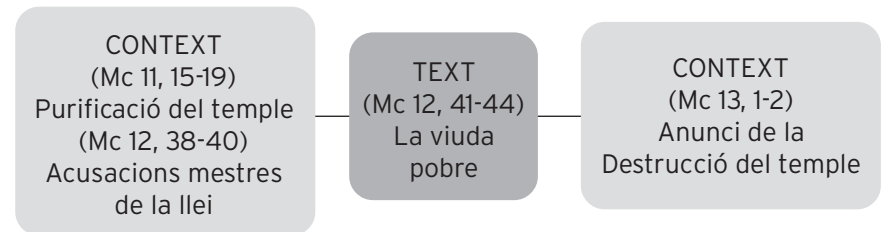
La viuda pobra en l'evangeli de Marc

Aquest evangeli es troba en l'última part de la vida de Jesús a Jerusalem. El "Power Point" començava per una panoràmica de la ciutat de Jerusalem. L'anomenada Terra Santa és terra de Profetes, on han aparegut les tres grans religions. Podríem dir que és la terra que ha proclamat els grans ideals de justícia, pau i amor, però és també terra de conflictes, de lluita i misèries, és la terra que ha originat més guerres, i que ha vessat més sang.

Marc en el seu evangeli destaca la presència d'algunes figures femenines en moments decisius del missatge de Jesús. Aquest text, ordenat i profund, ens transmet una humanitat d'iguals on desapareixen tots els privilegis.

Per entendre bé l'evangeli hem de tenir present les perícopes (fragments) en el seu context:

CONTEXT I TEXT

(Mc 11,15-19) Jesús quan arriba a Jerusalem el primer que fa és treure els venedors del temple i proclamar que la seva casa, és casa d'oració per a tots els pobles.

(Mc 12,38-40) En aquesta perícopa Jesús acusa els mestres de la Llei, els amonesta per la seva ostentació i els culpa de devorar els béns de les viudes.

(Mc 12,41- 44) El text comença dient que Jesús es va asseure davant la sala del tresor. Recordem que asseure's era una posició d'autoritat (ho feien sempre els rabins quan ensenyaven). Aquest mateix gest el trobem en altres moments de l'evangeli.

(Mc4,1;13,3) Després veu la viuda que fa una donació de dues monedes. Ho dóna tot; tot el que té per viure. Podem veure l'actitud de la dona des de tres aspectes:

- Pobresa, és la condició de la possibilitat.
- Totalitat, dóna tot el que té per viure.
- Gratuïtat no espera res. És un acte completament lliure.

Jesús **crida** els deixebles perquè vegin l'acció de la viuda. Aquesta crida es troba també en molts passatges,(Mc 1,16-20;3,13;6,7; 8,34;9,35;)

El punt central de la història és que la viuda ofereix exemplarment tot el que té, i ens mostra la seva generositat. Semblant a Jesús que donarà la vida. Jesús ho proclama amb unes paraules que tenen molta força **Us asseguro** que aquesta viuda pobra ha tirat al tresor més que tots els altres.

En el col·loqui es planteja la pregunta: Es contradiu Jesús, quan reprimina que els escribes devoren els béns de les viudes, i ara la posa d'exemple davant dels apòstols?

Pregunta contradictòria, en diferent situació, que també plantegem a tots els lectors de la revista, i com a pista donem una altra perícopa. (Mc13,1-2).

Maria Antònia Sabater Montserrat

Margarida Porete

Els coneixements que tenim de la vida i personalitat de Margarida Porete procedeixen del procés que acabà en la condemna a la foguera l'any 1310. Desconeixem quan i on va néixer Margarida. Probablement a mitjans del segle XIII (1250-60) al nord de França, a la regió d'Hainaut, i és també bastant segur que fos una de les anomenades beguines "independents" que vivien soles o com a màxim amb una o dues dones més. La independència femenina sempre ha tingut un preu, més encara en plena Edat Mitjana i amb la Inquisició molt atenta a qualsevol possible desviació de l'ortodòxia. En el seu cas, com en tants d'altres, la foguera fou el preu a aquesta iniciativa personal. Se la considerà una amenaça contra l'ordre establert.

Sotmesa a un llarguíssim procés inquisitorial fou acusada d'heretgia per les idees expressades en la seva obra. Era evident que la notorietat del seu llibre, *Miroir des simples âmes* (L'espill de les ànimes simples), que estés escrit en llengua vernacle, i la difusió de principis teològics sospitosos cridarien l'atenció de les autoritats eclesiàtiques. En el procés hi van intervenir personatges molt importants de l'església francesa de l'època, però tot i així Margarida es va mantenir ferma en tot moment en allò que creia i allò que havia expressat en el seu llibre. A finals de l'any 1308, o a principis del 1309, fou empresonada a París per ordre de l'Inquisidor de França i vint-i-un teòlegs van condemnar com a herètics quinze articles del seu llibre. Finalment l'1 de juny de 1310 fou cremada públicament a la Place de la Grève a París.

Margarida ens ha deixat com a llegat el seu llibre, que ha pogut

arribar fins a nosaltres perquè en el manuscrit no hi figurava el nom de l'autora. És degut a aquest fet que tot i la proliferació de còpies (entre els segles XIV i XV tenim constància de traduccions medievals al llatí, a l'italià i a l'anglès) que es feren en època ja de Margarida, no se'l relacionà amb el nom de la beguina heretge, cremada públicament. El nombre de còpies en l'època degué ser alt i la seva prohibició no aturà la difusió sempre amagant el nom veritable de l'autora. No és fins a l'any 1946 que una historiadora italiana, Romana Guarnieri, relacionà el nom de Margarida amb el manuscrit del *Miroir des simples âmes*.

Però, de què parla aquest llibre que porta la seva autora a l'extrem de ser cremada i que és vist amb tant de temor per part dels poders eclesiàstics?

El *Miroir des simples âmes* es compon de dues parts asimètriques. En la primera d'elles (capítols 1-122) n'és protagonista el diàleg entre diferents figures al·legòriques femenines: dama Amor, Ànima i l'antagonista Raó; i en la segona part la forma teatral desapareix per deixar lloc a una prosa en forma de meditacions o *regards* que partint de l'experiència de l'autora explica la progressiva transformació de l'Ànima.

El propòsit final és explicar l'experiència d'unió mística o deïficació. L'Ànima ha tingut la màxima experiència de Déu i parteix d'aquí per conduir a totes aquelles i aquells que la vulguin seguir. Com l'explica Margarida aquesta unió mística? Com es presenta i com hi arriba?

Margarida comença per a presentar-nos un itinerari a primera vista convencional: "L'Ànima tocada per Déu i despallada del

pecat en el primer estat de gràcia, és elevada per gràcia divina al setè estat de gràcia" (Pròleg: 2-4). Són set estats o esglaons pels quals ha de passar l'ànima que vol arribar a fer-se "una" amb la transcendència i esdevenir així ànima lliure i anorreada.

Dels tres primers estats Margarida pràcticament no en parla. El primer sabem que correspon a la vida de gràcia que és dona després de la mort del pecat. A continuació l'Ànima que segueix l'itinerari, mor a la natura amb el conseqüent naixement a la vida de l'esperit que ocupa el segon, tercer i quart estat. Del segon i el tercer Margarida se n'ocupa molt poc, sabem que pertanyen a la vida de l'esperit.

L'apassionat diàleg entre Amor i Ànima i que ocupa la quasi totalitat del llibre, se centra en els estats quart, cinquè i sisè. Després del quart esdevé a l'Ànima la mort de l'esperit a partir de la qual neix a la vida divina que dura mentre és en el cinquè i sisè estat. I finalment s'esdevé la mort física; del setè estat ens diu només que el tindrem en la glòria eterna de la qual no tindrem coneixement fins que l'ànima hagi abandonat el cos.

L'itinerari poretià, en cap moment lineal ni gradual com passa en altres itineraris espirituals, ens explica la via de desprendrement o desposseïció voluntària de totes les afeccions que portarà la criatura a l'experiència unitiva. És per això que l'Ànima protagonista, a partir del procés de nuesa progressiva que va experimentant al llarg del recorregut, arriba a esdevenir autèntica ànima lliure anorreada. I ens brinda a nosaltres aquesta experiència.

Rosamaria Aguadé i Benet

Judes, amic o traïdor?

Amb motiu de la presentació del documental de National Geographic sobre L'Evangelí prohibit de Judes, el programa de TV2 "Amb ulls de dona" dirigit per Sílvia

Cóppolo va invitar el CDE, representat per Mariàngeles Cosculluela; junt amb tres contertulians més es va debatre el tema, evidentment des de perspectives diferents.

La pregunta inicial va ser: Judes, amic o traïdor?

• El Sr. Josep Montserrat (Dr. en Filosofia i Teologia, i traductor de copte), va partir des de la perspectiva cristiana-gnòstica, filosofia molt estesa en el S.II, a la qual pertany aquest evangeli. I des d'aquests textos, va indicar que Jesús i Judes eren molt amics fins el punt de demanar a Judes que el traís per acomplir el pla de Déu i alliberar-lo de "la presó del cos", malgrat que el seu honor quedés maculat durant molt de temps; no obstant Judas seria finalment rehabilitat i presentat com l'apòstol preferit de Jesús. Aquest evangeli descobert recentment és una còpia en llengua copta de l'original grec, no desconegut per l'Església, ja que a l'any 180, Sant Ireneu el va denunciar en la seva obra *Adversus haereses*; pertany al grup dels Evangelis Apòcrifs, declarats heretges per l'Església oficial. Un cop mort Jesús, els seus seguidors no van anar a l'uníson, hi havia moltes tendències i filosofies, fins que en el S. IV, el Cristianisme s'institucionalitza i un sector es va erigir en hegemònic. I a causa d'això, l'*Evangelí de Judes* és un llegat històric dels primers temps, i a la vegada, una font interessant per aprofundir en el Gnosticisme. Quant al Credo cristià, aquests textos no afecten per a res la fe.

• La Sra. Montserrat Vadillo (Membre del Consell E-Cristians) va mantenir la postura oficial de l'Església Catòlica declarant que aquest evangeli és "perillós" pel seu intent de rehabilitar Judes Iscariot i "emascarar" la narració dels Evangelis Canònics amb

textos Apòcrifs. Judes va ser un traïdor, primer va pecar per avarícia i després per supèrbia, i degut a això es va penjar sense demanar perdó.

• El Sr. Jordi Teixidor (Llicenciat en Filosofia clàssica i especialitzat en enigmes de la Història), va argumentar que Judes va ser un traïdor des del punt de vista històric, ja que a nivell de documentació i verificació -tenim més textos en llatí i en grec rebuts d'una tradició oral -així ho con-

El Magisteri eclesial condemna el pluralisme interpretatiu, imposant un pensament únic i uniforme que no alteri en absolut l'ortodòxia "ortopèdica"

firmer. Va defensar la idea del sincretisme religiós i que el Cristianisme "begué" en les fonts hebrees, gregues i romanes, socialitzant tot allò que encaixava més bé en el seu missatge primigeni. Va donar l'exemple de "les 30 monedes", valor que es donava a un anyell pasqual, i amb la figura de Judes es podien acomplir les profecies d'Isaïes sobre el Messies.

• El CDE se'n va sortir per la tangent, dient que va ser "un decebut". Va presentar la teoria d'alguns exegetes que assenyalen Judes com a Zelot (nacionalista i independentista) i que es va vincular al moviment de Jesús

amb l'esperança de mantenir viu el messianisme políticoreligiós contra el poder d'ocupació romà. En sentir-se desencantat de Jesús perquè no complia les seves expectatives, el va lliurar a les autoritats, no per a què el matessin, sinó per a forçar-lo a declarar la seva divinitat messiànica; i d'aquesta manera, es provocaria una crisi general i el poble es revoltaria contra Roma. Judes no pretenia la mort de Jesús, per això, penedit es va penjar, doncs segons el costum jueu, el suïcidi era la única sortida pública que li quedava al jueu per tal de recuperar l'honor perdut i que la vergonya no afectés la seva família. De totes maneres, va defensar clarament la idea que els evangelis NO SÓN UNA BIOGRAFIA DE JESÚS i han de ser interpretats en clau simbòlica. L'hermenèutica d'aquest text ens presenta dos arquetips contraposats: Judes i Pere. Encara que tots dos traeixin Jesús, les postures de penediment són diferents. Judes es va allunyar de l'amor per orgull, i es desespera; en canvi, Pere va tornar a l'amor, esperant-ho tot.

Diferents perspectives que amplien les nostres petites realitats i percepcions, és un fet que ens enriqueix perquè ens fa pensar i evolucionar. El Magisteri eclesial condemna el pluralisme interpretatiu, imposant un pensament únic i uniforme que no alteri en absolut l'ortodòxia "ortopèdica".

I com a conclusió vull recordar allò que diuen: *Encara que el secret es divulgui, la veritat continua sent un misteri.*

Mariàngeles Cosculluela
(traducció)

Relacions Grups

Xarxa Europea de l'Església en Llibertat

He assistit a la 16ª Assemblea anual de la *Xarxa Europea de l'Església en Llibertat* i la 17ª Assemblea Europea sobre els Drets Humans en l'Església que aquesta vegada s'ha fet a Wiesbaden, Alemanya. Ha estat una experiència de veritable Pasqua.

El tema: **Les tres religions abrahàmiques tenen futur sense el patriarcat? Qüestionament del patriarcat en el cristianisme, islam i judaisme a través de la igualtat de gènere.** A la taula on es va iniciar la discussió hi havia un imam, un matrimoni jueu (ella progressista i ell ortodox) i una dona i un home cristians. Aquestes discus-

sions demostren la força del patriarcat, i veiem que en les religions es troba la legalització d'aquest sistema, en un món cada vegada més laic.

Hi va haver taules rodones, ponències i pregàries de tradicions religioses del *Libre*; visita a una mesquita, on en el moment de la pregària, els homes es van quedar a baix i les dones a dalt. Nosaltrares, un grup d'unes 50 persones, traient-nos i posant-nos les saba-

tes per a anar, després del temps dedicat a Déu, **a intentar dialogar.** Però el diàleg el tanquen expressions com: "Ho diu el Profeta", "És la voluntat de Déu", "Està interpretat al Talmut"... perquè es basen en fonamentalismes.

Quan assistim aquí a les trobades interreligioses de la UNESCO o del Parlament de les Religions ens adonem que sempre van ressonant les mateixes paraules però sense clarificar-ne el seu contingut, ni la interpretació des d'on es parla.

Interreligiositat i Interculturalitat són dos termes barrejats amb les religions, les cultures i les polítiques, i tot plegat resulta un embolic de ca-

l'ample. A vegades es magnifica un matís, i segons interressi, un altre. La mateixa paraula diu moltes vegades coses contradictòries.

El patriarcat o l'androcentrisme va relliscant per sobre les definicions i interpretacions amb una gran lleugeresa fins que tot queda... barrejat? justificat? enredat? I així, l'autoritat hegemònica de pensament "masculí" pot mantenir-se sense que les esclatxes facin perillar el sistema. Viure el grup de Wiesbaden ha estat una experiència per poder copsar com es va transformant l'espai europeu. Buscar espais comuns de respecte i diàleg ajuda a obrir-nos i

a comprendre els diferents sentiments religiosos que vivim la humanitat. Són les diferents cares de Déu, oi? Arribarem a una convivència sense imposició i amb justícia?

El canvi és lent i sembla llarg. I les dones podem desbrossar moltes dreceres. Des de la màxima submissió i opressió, cal que sorgeixi la justícia que s'expressa amb la llibertat.

M. Pau Trayner i Vilanova

Pasqua Feminista: *La Ruah* omple la terra

Per primera vegada, el Moviment Feminista de Catalunya, als seus 30 anys, va demanar al Col·lectiu si volíem tenir el nostre espai i parlar de dones i religions. Així doncs, en la *Trobada de Dones 2006*, l'espiritualitat, des de diferents tradicions religioses: quàquera, protestant, jueva, budista, la cristiana catòlica romana, i també la musulmana (aquestes no va ser representada per un problema familiar de la ponent). Es dialogà sobre les respectives creences, en dues taules rodones.

El feminisme de la diversitat ha demostrat la seva maduresa i ha reconegut que tota vida té uns valors espirituals que cal enriquir per poder viure-la

en plenitud, sense negar-nos res. L'imaginari religiós-patriarcal, està també qüestionat a fons des de nosaltres, dones creients de totes les tradicions religioses.

La "Ruah" (mal traduït Esperit Sant), és la "Sofia" (la Saviesa) que ens fa descobrir els trets feministes arreu, fins i tot en llocs volgutament patriarcal com són les religions. Les 45 dones que parlarem d'aquest fet, creiem que la millor manera d'obrir camins d'unitat i llibertat és dialogant juntes.

LES DONES SABEM FER I FEM SABER: Que existeix un espai de feminisme i tradicions religioses.

Equip organitzador CDE

Activitats del CDE

Una xerrada que no oblidarem

Aquest any, Càritas Fraga, a les Jornades de formació per a voluntaris, va voler incorporar un tema nou: **La situació de la dona dins l'Església**.

Així doncs, els organitzadors invitaren el nostre Col·lectiu, que a més podria fer conèixer una part de l'Església més acollidora i alliberadora. Per tant, el 25 d'abril la M. Pau Trayner, la M. Dolores Figueras i jo mateixa arribàrem a Fraga, on vam comprovar com és d'encantadora aquesta població.

L'acolliment fou molt cordial. La xerrada s'havia anunciat a la comunitat. Assistiren una cinquantena de persones, la majoria dones de mitjana edat, i alguns homes. Mentre fèiem temps s'enraonava en català amb naturalitat. Abans d'iniciar l'exposició algú va comentar en quin idioma es faria. Els organitzadors van dir que tothom entenia el català. És clar, érem a la Franja.

Presento la ponent: la M. Pau. Un assistent demanà que continués en castellà, perquè érem a Aragó. Vaig comentar que s'aniria alternant català i castellà. No creia que això pogués ser font de conflicte.

La ponència començà en català. A la gent li cridava l'atenció allò que es deia. Una dona comentà: "el meu marit diu que les dones solament hem de manar a casa". La M. Pau, tot fent moure les mans, contestà que no s'havia de girar la truita. No havien de manar les dones. Calia que els dos sexes aprenguéssim a caminar junts, i no un gènere trepitjant l'altre, com fins ara.

El mateix home que anteriorment havia objectat la qüestió lingüística, insistí per dificultats de seguir el que deia la M. Pau, la qual

preguntà si això li passava a algú més. Qui coneixia la persona que es queixava deien que portava quaranta anys a Fraga i que no era per qüestió de llengua. Per tant es continuà sense canviar d'idioma.

Hi havia un altre home, vestit de negre i coll blanc, el proble-

la referència a la igualtat entre home i dona..." "...St. Tomàs opinava que les dones no tenien ànima..."

La mateixa persona, que ja feia estona que estava remenant-se per la cadira intranquil·lament, es manifestà en desacord i preguntà: En quin text es deia això? Vostè coneix Teresa de Lisieux? Està d'acord amb Sant Agustí? Finalment comprovant que la M. Pau, com a teòloga, sabia donar raó de tot allò que estava dient, l'home va marxar. Es tractava del Sr. Rector. L'incident va fer que es creés un clima una mica tens, fins al punt de plantejar-se si calia o no prosseguir la xerrada. Les persones de la sala van demanar que continués. I així va ser.

No feia ni deu minuts que s'havia reiniciat, quan va tornar a aixecar la mà la persona que ja havia fet un parell d'interrupcions, mostrant aparentment problemes en la comprensió de l'idioma. Deia que entenia el fragatí, però desconeixia el català dels catalans ! Serà que amb tants "idiomes i variants" que tenim actualment en el món tothom es fa un embolic ?. Va comentar que

Abans d'iniciar l'exposició algú va comentar en quin idioma es faria. Els organitzadors van dir que tothom entenia el català. És clar, érem a la Franja.

ma del qual no era d'idioma sinó d'entendre allò que es deia. Ella contestà que finalitzada l'exposició estava oberta a les diferents qüestions o plantejaments que es fessin. I continuà: "... l'Església no havia pogut signar la Declaració dels Drets Humans perquè els incomplia, per exemple,

estant a Aragó s'havia de parlar en castellà. La M. Pau va dir que certament sabia el castellà, ja que havia tingut la desgràcia de néixer en dictadura i l'havien obligada a parlar-lo a l'escola a Catalunya. Llavors va continuar en castellà.

La senyora que parlà a l'inici, digué que calia dedicar-se més als pobres i no a les coses que sempre havien estat així. La M. Pau ho va corroborar, tot informant que ella era monja i havia dedicat la seva vida al servei del Regne de Déu per estar al costat dels més febles. Havia treballat per Centre Amèrica...

Un altre home aixecà la mà (es tractava del capellà de la parròquia) i per dir que no estava d'acord amb la ponència, perquè la directriu que ell seguia de l'Església anava en la línia dels papes: Joan Pau II i Benet XVI i en canvi

la que s'estava exposant era la d'una simple monja. Era qüestió de títols. La contesta va ser afirmativa: havia de ser així, perquè ell estava "ordenat" i per tant obligat.

No han de manar les dones. Cal que els dos sexes aprenguin a caminar junts, i no un gènere trepitjant l'altre, com fins ara.

Finalment va acabar l'exposició i el públic, aquelles dones que fins llavors no havien dit res, van expressar-se amb les següents paraules:

- "Mai no havia sentit ningú que parlés amb tanta autoritat i coneguésses tantes coses de Déu"

- "Jo intuïa, fregant els plats a casa, que el nostre Déu no podia veure les dones amb inferioritat als homes"

- "T'agraeixo la teva exposició perquè ens has fet obrir els ulls..."

Finalment l'Enric, el president de Càritas, va agrair la visió d'Església que s'havia donat. També demanà disculpes per l'actitud del rector. La tolerància, va dir, és un valor que ja fomentem i treballem des de Càritas.

Junt amb d'altres voluntàries proposaren que l'any vinent el Col·lectiu tornés.

I així va finalitzar aquesta xerrada tan accidentada: "La ponent voltada de moltes dones que li agraïen les seves paraules".

Montserrat Saladrígues

Benet XVI, un Papa de continuïtat amb accent propi

Extracte de la conferència organitzada pel Col·lectiu i l'Acadèmia Catòlica, de Sabadell.

En aquest primer aniversari del pontificat de Benet XVI volem destacar-ne el seu caràcter continuïsta. De fet podem afirmar que el pontificat del cardenal Ratzinger va començar a mitjans de la dècada dels vuitanta.

Durant aquests anys he vist com es reafirmaven les posicions del Papa en:

- La defensa de l'ortodòxia doctrinal i la repressió de les línies de pensament i de les persones que se'n desmarquen.

- La condemna sense paliatius de tot intent de reformular els posicionaments morals tradicionals, especialment sobre l'homosexualitat, els mètodes anticonceptius, la investigació genètica i l'eutanàsia.

- La reconducció del procés d'actualització que va iniciar l'Església

en el Concili Vaticà II, cap a interpretacions tradicionals amb l'objectiu d'aparentar l'aplicació dels decrets conciliaris, però sense realitzar els canvis profunds que se'n podrien derivar.

- La negativa a estudiar canvis en l'organització interna de l'Església més en consonància amb les realitats culturals actuals. Incorporació de la dona a tots els nivells de responsabilitat, inclosos els ministeris ordenats, celibat opcional, ordenació de persones casades, participació dels fidels en els processos d'elecció episcopal, etc.

Tot i això, durant aquest any de pontificat, els accents que el nou Papa ha posat de relleu, permeten unes certes expectatives positives que no s'han de passar per alt:

- Primers passos vers un major grau de col·legialitat en el govern de l'Església. Més espais perquè bisbes i cardenals puguin debatre amb llibertat sense control de la cúria.

- Acotament del que s'ha anomenat la "papaltria". Menys presència mediàtica i limitació dels actes de masses.

- Impuls al diàleg ecumènic i interreligiós.

- Discurs entenedor, directe, profund i actual.

- Indicis d'intents de reestructuració de la burocràcia vaticana.

Com a valoració final diem que ha millorat la percepció sobre la possibilitat del papat de Benet XVI i que malgrat els greus efectes negatius que tindrà per a l'Església una línia continuïsta de rigor i tancament doctrinal i moral, s'obren expectatives positives que poden originar canvis més profunds en el futur, especialment si el missatge essencial de l'Amor, proclamat en la primera encíclica del Papa, aconseguís imposar-se al legalisme, a la repressió i a la por que avui impera en amplis sectors de la jerarquia.

Josep Torrens

Bústia

AGRAÏMENT

Vaig rebre la vostra felicitació i el vostre testimoni de solidaritat. Gràcies. Continuarem units, intentant amb llibertat i senzillesa, ésser fidels a l'Evangeli del Regne de Déu. Vosaltres, fidels i lliures, donareu la gran contribució particular de transformar la presència de la dona a l'Església i al Món.

Som en temps de la Pasqua i les apòstoles de la Pasqua acompanyen i estimulen.

Una forta abraçada i la pau militant de l'Evangeli.

Pere Casaldàliga

LES DONES I EL VATICÀ

Quina vergonya!

Com pot el Vaticà condemnar el fet que les dones tinguem els mateixos drets que els homes (treball, família, església,...)?

Fa molts anys que formo part de l'Església Catòlica, intentant ajudar en allò que puc, però ara, sento "vergüenza ajena" quan llegeixo que el Vaticà confirma el que sempre ha demostrat: una església "masclista".

Les dones, segons ells, sols servim bàsicament per a realitzar les tasques domèstiques i procrear, o sigui, igual que els animalons (ells no fan, però, les tasques de casa).

L'església sempre s'ha mantingut en aquesta posició. Encara recordo quan em tocava recosir aquelles sotanes curulles de botons!

L'església, ha enganyat les dones, fent veure que es posava al dia: ens ha deixat que fóssim lectores en l'Eucaristia, que dirigíssim els cants de les celebracions, que féssim de catequistes, que..., en fi, com si pensessin donar-nos quelcom a fer que no fos gaire important i sempre controlades pel rector o sacerdot adient (grà-

cies a Déu, n'hi ha uns quants que no pensen així).

I jo pregunto:

Quants homes imparteixen catequesi? (la catequesi, després de l'evangelització és la tasca de difusió cristiana més important).

I vers les moltes dones que fan de caequistes, s'han preguntat els sacerdots responsables, si aquesta catequesi es limita a ensenyar una lliçó o a trametre la seva pròpia vivència de fe, que és el que demana Jesucrist que fem?

I el que és més important: com volem que l'església s'envolti de joventut, amb aquesta actitud equivocada, sorgida del mateix Vaticà, que impulsa una església avorrida i caduca, sense despertar i encoratjar l'interès de joves i grans per seguir-la?

Si filem prim, al Pare del cel podem pregar-li des de qualsevol lloc que estiguem.

M. Rosa Arboix

LA INSTRUCCIÓ DE LA CEE

Estimades germanes: Sóc un antic capellà obrer de Buenos Aires, Argentina. He rebut el vostre manifest en resposta a la instrucció (¿!instrucció!?) Pastoral Teologia i Secularització a Espanya.

El Manifest em sembla molt bo, fort i correcte. Valent i clar, directe.

Tal vegada s'haurien pogut afegir dos paràgrafs. El primer, referit al celibat eclesial obligatori del presbiteri: parlar del presbiteri de la dona, sense referir-se al celibat és, avui, afegir-hi una nova exclusió, ja que la dona hauria de ser cèlibe per a ordenar-se. Parlo de Presbiteri i no de Sacerdoci, donat que el Sacerdoci és condició de tot el Poble de Déu i no sols dels preveres. En els textos neotestamentaris, en la Carta als He-

breus, Pau parla del "Gran Sacerdoci i Únic de Crist", del qual participa tot el Poble de Déu, i Pere en la seva 1ª Carta anomena els cristians com a "comunitat de sacerdots", "raça elegida", "regne de sacerdots", "nació consagrada", "poble de Déu elegit". I en altres textos es parla de la imposició de les mans i de la unció de preveres i bisbes, no de sacerdots. (...)

I l'altre paràgraf podria referir-se a l'Església dels Pobres, signe distintiu de la seva Missió com Jesús assenyala als emissaris de Joan Baptista. Els pobres, avui, no són evangelitzats per l'Església de Jesús o, almenys, no és la principal preocupació de l'Església (ni de la Jerarquia ni del col·lectiu eclesial), fora d'un cert nombre de cristians/es, relativament petit, consagrat a evangelitzar-los i a acompanyar-los en la marxa i lluita per al seu alliberament i conquesta dels seus drets usurpats pels poderosos de la terra (entre els quals hi ha força "cristians", a qui la jerarquia assisteix, llevat de poques excepcions). (...)

I podem recordar que els més pobres entre els pobres són dones.

Els pobres es troben molt lluny de les nostres preocupacions i de les nostres esglésies, no sols materialment. I si mirem les nostres esglésies en el seu emplaçament geogràfic i en el seu interior, veiem que no hi ha lloc per als pobres i no és un lloc on els pobres es puguin sentir còmodes. **I aquesta és la gran exclusió.** (...)

La jerarquia està més preocupada per la Teologia i la Secularització que per la Cristianització.

¿Podríem dir que Jesús és el gran exclòs de les nostres esglésies i del món...?

(...)

Fernando Portillo

(traducció)

 Flaixos

L'Església d'Irlanda ha celebrat el 15è aniversari de la primera ordenació d'una dona al presbiterat; actualment ja són 87 les dones que exerceixen com a rectores en parròquies, constituint el 25% del total del clergat. Està pendent la primera ordenació a l'episcopat. (Brothers and Sisters in Christ). Irlanda. Gener 2006.

El programa de la BBC "I Challenge" va donar la notícia d'una dona musulmana anglesa, Salma Qureshi, que ha manifestat la seva ambició d'esdevenir la primera dona Imam. El que estic fent en aquest moment és quelcom de nou. *-Fins ara no ha existit cap dona Imam, sempre han estat barons; no s'ha pensat mai que ho pogués ser una dona, i aquest és un repte molt gran*, va dir en el programa televisiu. Comentà que des dels 7 anys llegeix l'Alcorà, i que de jove no distingia el que era cultural o religiós. Ara sap que molts dels costums són merament culturals i que des del punt de vista religiós no hi ha res que s'oposi a

què una dona sigui Imam. B.A.S.I.C. (Brothers and Sisters in Christ). Irlanda. Gener 2006

Escola Feminista de Teologia d'Andalusia

Sabem que durant molts anys les dones que tenien ganes d'aprendre i formar-se s'han anat reunint en grups, han llegit i estudiat pel seu compte, han publicat articles i llibres (fins i tot tenen una col·lecció que es diu *En clave de mujer*), però al final han constatat que la formació autodidacta no els resultava suficient; en volen més, i si els altres no els la donen, ara que elles disposen de llicenciades i doctores, oferiran la formació per a si mateixes i per a els barons interessats. Acaben de crear la **Escuela de Teología Feminista de Andalucía**, les inicials de la qual formen una paraula molt significativa aramea *efeta*, utilitzada per Jesús en la curació d'un sordmut, i que significa: *obre't*. Parleixen d'un programa sistemàtic, ben ordenat, perquè desitgen "posar unes bones bases" i fer-ho des d'una perspectiva feminista. : efeta06@yahoo.es (Traducció)

Llibres

RESSENYA

MITCH ALBOM, *Martes con mi viejo profesor*, (Madrid: Ed. Maeva, 2006, 4a. edició)

Martes con mi viejo profesor és una obra agradable de llegir i que passa molt bé. Aquestes qualitats les té ben merescudes. Ho explicaré. Les seves dimensions són molt còmodes: té només 19 x 12,5 cm. i 211 pàgines, coses que fan que pesi poc i sigui fàcil d'aguantar sense que les mans se'n ressentin. Pel que fa al contingut és llaminer. El tema central és "*el sentit de la vida*", cosa no gens fàcil de

tractar. La intenció és *mostrar* que es pot viure el propi sentit de la vida, compartint-lo amb d'altres. Insisteix en què això es possible, fins i tot en aquelles situacions de malaltia que la nostra societat habitualment amaga perquè les considera tabú.

És un llibre senzill semblant a un conte d'aquells que encanta el personal; tot llegint-lo, sovint el lector es diu: "*d'això me n'he de recordar*", o també "*això ho tindré present*" encara que després se n'oblidi. Els capítols són curts, no duren el temps de cansar-se

i el llibre s'acaba aviat. No desvetllo res especial si dic que hi ha dos personatges centrals, un professor i un antic alumne seu, però que sense la dona d'aquell no seria possible la novel·la.

És una narració distreta que es pot reemprende a tot arreu. Busca la complicitat d'aquelles persones que de vegades han sentit el desig de viure la vida pròpia des de dins, sense tolerar els embuts que se'ns imposen ni respectar els tabús habituals.

Maria A. Torrents

BIBLIOGRAFIA

PER REFLEXIONAR

· *John Riches*. "El mundo de Jesús", El judaísmo del siglo I, en crisis. Córdoba: Ediciones El almendro, 1996. És un llibret petit de 200 pàgines que explica com era el món en que vivia Jesús. Això sempre ajuda a entendre la seva persona

· *Bénédictine y Patrice des Mazery*. "Opus Dei, una iglesia en el corazón de la Iglesia". Barcelona: Editorial Base, 2006.

La pàgina 249 conté un comentari de Raimon Panikkar que amb 20 línies defineix l'Opus Dei i els seus objectius de manera clara.

(Són en la biblioteca del CDE).

Stefan Zweig: El món d'ahir. Quaderns Crema

NOVEL·LES ENTRETINGUDES

Albert Sánchez Piñol: *Pandora al Congo*. La Magrana.
 • Alfred Bosch: *Àlia, la sublim*. Columna
 • Donna Leon: *Muerte en La Fenice*. Seix i Barral.
 • Paul Auster: *La invenció de la solitud*. El Balancí.
 • Bernardo Atxaga: *Memòries d'una vaca*. Cruïlla
 • Susan Vreeland: *La joven de azul jacinto*. Salamandra

CERABELLA

P.I. Can Clapés, 08181 Sentmenat (Barcelona)
T. 93 715 31 02 / Fax 93 715 02 51

des de 1862

CERERIA ABELLA

Sant Antoni Abat, 9, 08001
T. 93 441 09 07 / Fax 93 441 70 47
Boters, 5, 08002 T./Fax 93 318 08 41
Comte Borrell, 41, 08015 T. 93 442 93 28
BARCELONA

BOMBONERIA CONFITERIA PASTISSERIA

Casa fundada el 1886

Major de Sarrià, 57
Tels. 93 204 17 91 - 93 203 07 14

Plaça de Sarrià, 12-13
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56

BARCELONA

Recordeu i reserveu-vos sempre:

PRIMERS DILLUNS DE MES (18,30 h.)

Tema teològic

TERCERS DILLUNS DE MES (18,30 h.)

Vida del Col·lectiu

ÚLTIMS DIVENDRES DE MES (19,30 h.)

Temps de pregària

Punts de Venda: Lliberies

Claret (Llíria, 5) Ona (Gran Via, 654)
Pròleg (Dagueria, 13)

Amb el suport de:

Quota anual 6€

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Població _____

Telèfon _____

Tipus de subscripció anual per rebre *Paraules i fets de Dones*

A. Domiciliació bancària

Nom del/la titular Adreça
D.P. Població
Banc o Caixa Entitat Control Oficina N° compte/llibreta

Us prego que fins a nova ordre carregueu al c/c o llibreta indicada els rebuts que us presentarà el Col·lectiu de Dones en l'Església, en concepte de subscripció al Butlletí *Paraules i fets de Dones*.

B/. Podeu també enviar transferència a un dels dos Comptes corrents del CDE: Al número 2013 0121 48 0200449566 o bé al núm. 3025 0001 12 1433303596

Signatura